

[Kirkegaard.]

ministeren påtænkte at skaffe muligheder for en fortsat forbedring af landbrugets staldhygiejne. Ministeren besvarede mit spørgsmål bekræftende, og hvis det forslag, som vi i dag behandler, har fået en noget kølig, en lidt reserveret modtagelse af de tidligere ordførere, vil jeg for mit vedkommende gerne takke for, at det er fremsat. Og dette vil jeg gerne motivere med et par bemærkninger.

Desværre er det en kendsgerning — og det er i øvrigt nævnt her i dag — at en stor part af landbrugets avlsbygninger er alt for ringe, og at der skal store beløb til for at rette dette forhold op. Det ærede medlem hr. Foged nævnte 1 400 mill. kr.; jeg har hørt andre sagkyndige give udtryk for, at der skulle 300 mill. kr. til om året i en længere årrække, og så vidt jeg ved, kom realkreditkommissionen omtrent til det samme resultat.

I forhold til de store beløb, jeg her har nævnt, må jeg nok sige, at det beløb, den højtærede minister foreslår, 6 mill. kr., ikke er stort, men jeg erkender, at det i hvert fald er en hjælp. Nu fremgår det måske ikke helt klart af lovforslaget, om de 6 mill. kr. er pr. år, eller det er tilsammen for de to pågældende finansår. Jeg håber i hvert fald, det drejer sig om 6 mill. kr. årligt. Jeg mener dog, det er for lidt, og mit parti vil i det udvalg, som jeg regner med vil blive nedsat, arbejde hen imod at finde frem til et noget større lånebeløb. Vi bevæger os efter min mening her på et område, hvor selv begrænsede midler kan øge produktionen ud over, hvad de samme midler kan betyde på mange andre områder inden for dansk erhvervsliv.

Maksimum for lånene er forslået sat ved 7 500 kr. Det lyder ikke af så forfærdelig meget, men når ejeren selv skyder et betydeligt beløb, eller i hvert fald et beløb, til, kan der vel i virkeligheden med et lån på 7 500 som basis godt gennemføres en betydelig modernisering, måske endogså en mindre ombygning af en ældre stald, således at den bliver vel egnet til sit formål og kan bidrage til en større og billigere produktion.

Jeg siger dette, fordi jeg nødigt vil være urimelig over for ministeren. Men jeg mener

altså, at det beløb, som omhandles i forslaget, er for lille.

Den foreslåede rente vil jeg ikke kritisere. Jeg mener ikke, at en rente på 5½ pct. er for høj. En kunstigt lav rente er en farlig ting, og landbrugets rentabilitet kan ikke opretholdes ved lidt tilskud gennem billige lån hist og her. Det er ikke det, vi trænger til. Det, landbruget savner i øjeblikket, er lånemuligheder, og dem savner det hårdt. Realkreditkommissionens arbejde er, hvor værdifuldt det end har været, endnu ikke resulteret i konkrete lånemuligheder for landbruget.

Hvad angår pantsætningen, muligheden for at rykke lån tilbage inden for de 110 pct., vil jeg gerne gøre den bemærkning, at ingen af ordførerne i dag ville prøve at antaste et statslåns pantsikkerhed. Vi er vant til at regne med, at en pantsikkerhed inden for 110 pct. af landbrugs-kapitalen er helt ud sikker. Men det er muligt, at vi skal drøfte det problem i udvalget, for selv med en lånegrænse på 110 pct. af panteværdien kan det blive vanskeligt at komme de landmænd til hjælp, som måske har hårdest brug for støtte.

I relation til, hvad jeg har sagt her, vil jeg nævne, at det er min overbevisning, at landbruget i de år, der kommer, vil foretage meget betydelige omprioriteringer, og at det derfor er nødvendigt, at vi nu i denne lov simpelt hen bestemmer, at de lån, det her drejer sig om, skal rykke tilbage for en fornuftig omprioritering, når ikke særlige forhold taler derimod. Da vi i sidste samling, akkurat for ½ år siden, behandlede netop disse problemer, formulerede jeg mit standpunkt på den måde, at de lån, der her er tale om, skulle rykke tilbage, når ikke særlige forhold talte derimod. Jeg mener, det må være en tilstrækkelig margen for en minister, men en margin, som en minister selvfølgelig har krav på. Om denne formulering var det ærede medlem hr. Foged og jeg dengang enige, men vi kunne ikke få støtte i udvalget. Landbrugsministerens forslag følger meget nær denne formulering, og derfor tror jeg, at det vil få en velvillig behandling i det kommende udvalg, hvad jeg for mit vedkommende gerne vil anbefale.

At staldhygiejnelån bliver stående ved